

**Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-170/23-L

Název	Základní škola Nové Město pod Smrkem, příspěvková organizace
Sídlo	Tylova 694, 463 65 Nové Město pod Smrkem
E-mail	zs.nmps@volny.cz
IČO	72 741 996
Identifikátor	600 080 315
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Michaela Smutná
Zřizovatel	Město Nové Město pod Smrkem
Místa inspekční činnosti	Tylova 694, Jindřichovská 535 a Smetanova 818, Nové Město pod Smrkem
Inspekční činnost na místě	28. 2. 2023, 1.–3. 3. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola Nové Město pod Smrkem, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny. Je plně organizovanou školou s nejvyšším povoleným počtem 443 žáků. V době inspekční činnosti se v 17 třídách vzdělávalo 313 žáků, z toho 59 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a sedm žáků s odlišným mateřským jazykem. Škola vykázala dva žáky, kterým bylo povoleno individuální vzdělávání. Součástí školy jsou dvě speciální třídy se spojenými ročníky pro první a druhý stupeň s 20 zapsanými žáky.

Škola poskytuje výchovu a vzdělávání žákům na třech pracovištích. V Tylově ulici je umístěn druhý stupeň základní školy a obě speciální třídy. V bezprostřední blízkosti školy (Smetanova ulice) se nachází školní dílny a cvičná kuchyňka. Na vzdálenějším odloučeném pracovišti v Jindřichovské ulici první stupeň základní školy a tři oddělení školní družiny s 67 žáky (nevyšší povolený počet 90 žáků). Stravování žáků je zajišťováno jiným subjektem.

Škola se nachází v socioekonomicky znevýhodněném regionu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) působí ve své funkci desátým rokem. Strategický dokument rozvoje školy nebyl od roku 2018 aktualizován. Dle vyjádření ředitelky se škola aktuálně zaměřuje na oblast primární prevence žáků. Vlastní hodnocení škola neprovádí, v důsledku toho nezískává zpětnou vazbu o kvalitě a úrovni výchovy a vzdělávání.

Od minulého inspekčního hodnocení nedošlo k požadovanému zkvalitnění řízení školy v oblasti efektivního delegování pravomocí a odpovědnosti na nižší stupně řízení ani v oblasti kontrolní a metodické činnosti. Kontrolní činnost není systematická a není využívána ke zkvalitňování výchovy a vzdělávání. Nedostatky byly shledány ve vedení školní dokumentace. Nedochází k důsledné kontrole přijatých opatření při řešení stížností, nejsou vedeny záznamy z jejich šetření.

Od poslední inspekční činnosti došlo ke zhoršení personálních podmínek v oblasti splnění požadované odborné kvalifikovanosti pedagogů. Ve škole působí polovina učitelů, kteří nespĺňují odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonávají, a požadované vzdělání si nedoplňují. Ve speciálních třídách není výuka zabezpečena speciálními pedagogy. Kromě koordinátora školního vzdělávacího programu škola nemá pedagogy s odbornou specializací, která je s ohledem na socioekonomické podmínky školy žádoucí zvláště v případě prevence rizikového chování a výchovného poradenství. Systém podpory začínajících pedagogů není koncepční. V plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ředitelka obecně stanovila podporu především pro pedagogy bez odborné kvalifikace, jejíž konkrétní podoba však není vymezena. Nově učitelé zpracovávají sebehodnocení, kterému chybí návaznost na cílené zkvalitnění pedagogického procesu i jejich osobního rozvoje. Pro vnitřní a vnější přenos informací byl ve škole zaveden elektronický informační systém. Pozitivem je rovněž realizace vzájemných hospitací učitelů.

Poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada, ve které jsou projednávány organizační a provozní záležitosti činnosti školy, vzdělávací výsledky žáků. Menší pozornost je věnována projednávání zásadních pedagogických dokumentů školy a opatření týkajících se vzdělávací činnosti jednotlivých složek školy. Chybí důraz na metodickou podporu učitelů.

Nedostatky byly zaznamenány v organizaci vzdělávání. V plné míře nebyla respektována délka vyučovacích hodin při výuce informatiky pátého ročníku. K zapojení do zájmového vzdělávání ve školní družině nemají žáci speciální třídy prvního stupně optimální podmínky (umístění školní družiny je na vzdálenějším odloučeném pracovišti). Žákům druhého stupně škola neumožnila vstup do budovy školy v době přestávky mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. Tím je mj. omezen prostor pro posílení prevence rizikového chování žáků.

Prostorové a materiální podmínky pro vzdělávání jsou vyhovující včetně vybavení tříd didaktickou technikou. Prostory školy jsou čisté, zejména učebny jsou vkusně a esteticky upraveny. Kromě kmenových tříd mají žáci na hlavní budově k dispozici odbornou učebnu pro výuku hudební výchovy a počítačovou učebnu; pro pracovní činnosti dobře vybavené školní dílny, cvičnou kuchyňku a školní pozemek se skleníkem. Méně vyhovující jsou prostory pro zájmové vzdělávání ve školní družině, která pro výtvarné a tvořivé činnosti využívá dvě kmenové třídy, pro hry, relaxaci a odpočinek pak místnost spojenou s kuchyňkou pro pedagogy. K výuce tělesné výchovy, sportovním a pohybovým aktivitám mají žáci možnost využívat např. tělocvičnu a hřiště, zahradu s herními prvky.

Ředitelka přijala opatření k nedostatkům z minulého inspekčního hodnocení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Na základě analýzy rizik škola obecně stanovila podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků mj. ve školním řádu. K aktuálním rizikům je však nutné přijímat důsledně opatření k jejich odstranění, eventuálně eliminaci. Případné úrazy žáků jsou evidovány a záznamy o úrazech zpracovávány. Vstupní prostory škola zajistila elektronickým systémem.

Celková ekonomická situace školy umožňuje naplňování školních vzdělávacích programů. Škola získala finanční prostředky také z projektové činnosti, které však v plném rozsahu nevyčerpala (např. na doučování žáků).

Hodnocení průběhu vzdělávání

Zřetelná byla připravenost učitelů na výuku, která probíhala v příjemné atmosféře. Žáci pracovali v tempu přizpůsobeném jejich možnostem, respektovali nastavená pravidla. V průběhu inspekční činnosti byly na prvním stupni zaznamenány rezervy v zabezpečení odpovídajícího dohledu nad žáky v období mimo vyučovací hodiny, které mělo negativní dopad na chování žáků, a nevhodně nastavená opatření k řešení nekázně žáků.

Úroveň výuky některých hospitovaných předmětů ovlivňovala absence sjednocující popř. kontrolní funkce metodického orgánu, jehož zavedení bylo doporučeno při minulé inspekční činnosti.

Příkladná byla hospitovaná výuka v hodinách výchovného zaměření na druhém stupni. Učitelé dávali žákům vhodné podněty k prožitkovému učení. Zdařile tak rozvíjeli jejich umělecké a emoční citění, přirozeně je vedli k hudebnímu či výtvarnému vyjádření. Dlouhodobě je systematicky podporována výuka předmětu pracovní činnosti. K tvorbě vlastních výrobků žáci využívali různorodé materiály. Učitelé dávali žákům možnost volby postupu práce, úspěšně rozvíjeli jejich estetické vnímání i kreativitu.

Cíle sledovaného vzdělávání vycházely ze školních vzdělávacích programů. V naukových předmětech volené metody i úlohy pro žáky nepodporovaly v plné míře jejich dosažení, důsledně nereagovaly v požadovaném rozsahu na možnosti a potřeby žáků. Pozornost byla soustředěna více na žáky se SVP, omezeně na žáky nadané či žáky se zájmem o daný předmět nebo učivo. Důsledkem toho byly rezervy v nabídce úkolů s různou kognitivní náročností nebo ve využívání činnostního vyučování se samostatným aktivním zapojením žáků.

Pouze v části sledované výuky v běžných třídách a speciální třídě byly vyučujícími efektivně aplikovány vzdělávací strategie zakotvené ve školním vzdělávacím programu, které přispívaly k žádoucímu rozvoji nastavených klíčových kompetencí žáků.

V hospitovaných hodinách většinou přispívala ke koncentraci žáků vhodná motivace, střídání aktivit nebo zařazování relaxačních prvků. Nabízené učební úlohy poskytovaly učitelům informaci o zvládnutí aktuálně probíraného obsahu učiva pouze v polovině sledovaných hodin, ve čtvrtině byly cíleně rozvíjeny postoje žáků. S různými informačními zdroji žáci pracovali minimálně.

Vyučující většinou podávali žákům zpětnou vazbu, oceňovali jejich dílčí pokrok pochvalou a povzbuzením. V případě potřeby ve spolupráci s asistenty pedagoga poskytovali individuální pomoc. Dělení tříd na skupiny o nižším počtu žáků umožňovalo jejich aktivnější zapojení do výuky, nebylo však až na výjimky využito k žádoucí individualizaci. Méně účelně bylo podporováno a rozvíjeno kritické myšlení např. při práci s chybou, hledání různých způsobů řešení či žakovské diskusi k zadanému úkolu. Pouze v polovině sledovaných hodin při řešení úloh žáci vhodně využívali zkušenosti z reálného života, omezeně poznatky z jiného předmětu. Názornost výuky byla vhodně podpořena pomůckami, přístupné digitální technologie byly učiteli účelně využity v polovině sledovaných hodin, obohacující byla práce žáků s tablety.

Z výukových forem byla s různou mírou efektivity nejvíce uplatňována frontální výuka. Zařazována byla samostatná práce žáků, omezeně skupinová práce či práce ve dvojicích vedoucí k rozvoji sociálních kompetencí a ke vzájemné spolupráci při prohlubování poznatků. Vyhodnocování cílů žáky s ohledem na vlastní učení proběhlo pouze ve čtvrtině hospitovaných hodin.

Během sledovaného zájmového vzdělávání ve školní družině byl žákům ponechán volný prostor k odpočinku i hrám. Žáci se se zájmem účastnili realizovaných aktivit, spolupracovali a přirozeně komunikovali, měli k dispozici potřebné pomůcky. Příjemnou atmosféru v průběhu hospitovaných činností vytvářel vlídný a individuální přístup vychovatelek ke všem žákům.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zákonní zástupci žáků jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání žáků informováni především na pravidelných třídních schůzkách a nově prostřednictvím elektronických žakovských knížek. Dle vyjádření školy jsou zákonným zástupcům, kteří nemají k elektronickým žakovským knížkám přístup, poskytovány průběžné informace v listinné podobě.

Nedochází k vyhodnocování naplňování školních vzdělávacích programů, což se negativně projevilo i v hospitované výuce. Průběžné výsledky jsou sledovány pouze na úrovni pedagogů a souhrnně na jednání pedagogické rady. Ověřování úrovně vědomostí žáků probíhá formou standardních interních nástrojů (písemné práce, ústní zkoušení, školní soutěže apod.). Výsledky externích hodnocení škola nevyužívá. Zjišťování úspěšnosti absolventů školy v dalším vzdělávání není systematické.

Pro usnadnění adaptace na prostředí základní školy probíhá spolupráce s místní mateřskou školou. K předcházení školní neúspěšnosti škola nabízí žákům individuální pomoc, realizuje doučování, logopedickou podporu, exkurze či harmonizační pobyty, příp. problémy řeší se zákonnými zástupci žáků. Pravidelná analýza příčin neúspěšnosti jednotlivých žáků popř. efektivita přijímaných opatření není projednávána v pedagogické radě.

Individuální výsledky škola zaznamenala v soutěžích na okresní úrovni. Úspěšná byla její účast v republikových projektech, ve kterých reprezentovala vlastní dokumentární dílo v rozhlasovém vysílání (Příběhy našich sousedů) či získala nejvyšší ocenění v účasti na celorepublikové soutěži s mezinárodní účastí (Oděv a textil – Módní kresba).

Spolupráci se školskými poradenskými zařízeními a orgánem sociálně právní ochrany dětí hodnotí škola jako vstřícnou a přínosnou. Činnost školního poradenského pracoviště zabezpečuje výchovný poradce a metodička prevence. V oblasti poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje výchovný poradce s učiteli. Poskytovaná podpůrná opatření jsou pravidelně vyhodnocována. Na standardní úrovni je také kariérové poradenství, v rámci kterého se mají žáci možnost účastnit řady aktivit k výběru vhodného dalšího studia, profesní volbě i uplatnění na trhu práce.

Činnost metodika prevence v době inspekčního hodnocení zajišťovala ředitelka. Aktuálně jsou hlavními problémy rizikového chování žáků záškoláctví, agrese, kouření, vandalismus a šikana. K tématu rizikového chování žáků probíhají např. odborné besedy a programy primární prevence ve spolupráci s odbornými pracovišti. Ředitelka vyhodnotila opatření k výrazné eliminaci záškoláctví jako úspěšná, v případě šikany nastavenou školní strategii jako účinnou v menšině případů. Zaznamenány byly odchody žáků školy z důvodu problematických vztahů v třídním kolektivu. Zpracovaný minimální preventivní program je formální, nedochází k jeho důslednému vyhodnocování. Organizace třídnických hodin není jednotná.

Přínosné je udržování a rozvíjení partnerských vztahů s místními či regionálními organizacemi. Spolupráce zákonných zástupců se školou je funkční především na prvním stupni. Zásadní pro rozvoj specifických zájmů a talentů žáků i posilování prevence je úzká spolupráce školy s místní základní uměleckou školou a střediskem volného času. Vzhledem k jejich pestré výchovně vzdělávací nabídce, do které se žáci školy mohou zapojovat, škola neorganizuje zájmové kroužky nebo nepovinné předměty. Aktivity školy a její prezentace na veřejnosti jsou realizovány jak formou účasti žáků na vzdělávacích, sportovních, kulturních a humanitárních aktivitách, tak zveřejňováním článků o škole v tisku a na webových stránkách školy.

Závěry

Vývoj školy

- Zřízení druhé speciální třídy. Navýšení nejvyššího povoleného počtu účastníků školní družiny. Odchody žáků školy převážně z důvodu problematických vztahů v třídním kolektivu.
- Zlepšení materiálních podmínek. Zavedení školního elektronického informačního systému.

Silné stránky

- Dlouhodobě promyšlená a ve výuce naplňovaná koncepce předmětu pracovní činnosti na druhém stupni základní školy.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Škola nemá realistickou a aktualizovanou koncepci a strategii svého rozvoje.
- Přetrvává nefunkční systém delegování pravomocí a odpovědnosti na nižší stupně řízení.

- Nedůsledně nastavený a naplňovaný kontrolní systém a nedůsledná metodická činnost nepřináší pozitivní dopad do vzdělávání.
- Nedochozí k důsledné kontrole přijatých opatření při řešení stížností.
- Omezeně je uplatňována individualizace a diferenciací výuky žáků nadaných nebo žáků se zájmem o daný předmět či učivo.
- V nízké míře využívaná reflexe vzdělávacích cílů v závěrech hodin neposkytuje účinnou zpětnou vazbu pedagogům a žákům o míře zvládnutého učiva a individuálním pokroku jednotlivců.
- Ve výuce se objevují rezervy v efektivním uplatňování rozmanitých forem a metod.
- Systém minimální prevence není optimálně nastaven vzhledem k problémovému chování žáků včetně šikany a školní neúspěšnosti.
- Nedaří se zvýšit míru odborné kvalifikovanosti učitelského sboru.
- Nedůsledné přijímání opatření k odstranění nedostatků v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- V koncepčních dokumentech nastavit jasná pravidla a mechanismy k řízení školy, které umožňují efektivní organizaci školy a její rozvoj a zajišťují, že škola je bezpečné a vstřícné místo pro efektivní vzdělávání a osobnostní rozvoj žáků. Využívat objektivizující evaluační nástroje.
- Důsledně diferencovat výuku podle rozdílných potřeb žáků. Využívat reflexi vzdělávacích cílů v závěrech hodin. K rozvoji klíčových kompetencí efektivně uplatňovat výchovně vzdělávací strategie zakotvené ve školním vzdělávacím programu pro základní vzdělávání. Sebehodnocení žáků zaměřit na kognitivní, konativní a postojovou složku žákovy osobnosti.
- Motivovat a podporovat dosažení požadované odborné kvalifikovanosti pedagogů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření. Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina čj. 2916/2016 ze dne 26. 9. 2016
2. Jmenování do funkce ředitelky Základní školy Nové Město pod Smrkem, příspěvková organizace, čj. NMPS/1294/2013 ze dne 29. 5. 2013 s účinností od 1. 8. 2013; Potvrzení ve funkci Radou města č. 11/11RM/2019 od 1. 8. 2019 do 31. 7. 2026
3. Koncepce rozvoje školy 2013 – 2018 ze dne 20. 4. 2013
4. Školní vzdělávací program pro základní školu a základní speciální školu
5. Zápisy z pedagogických rad, školní rok 2021/2022 a 2022/2023 k termínu konání inspekční činnosti
6. Třídní knihy, Přehledy výchovně vzdělávací práce, školní rok 2022/2023 k termínu konání inspekční činnosti (vzorek)
7. Školní řád základní školy, čj.: ZŠLNM2PO/0050/2014, účinnost od 31. 8. 2020
8. Rozvrhy vyučovacích hodin, školní rok 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
9. Školní matrika (vzorek)
10. Výroční zpráva o činnosti školy, školní roky 2019/2020, 2020/2021
11. Dokumentace výchovného poradenství a prevence sociálně patologických jevů, školní rok 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
12. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023
13. Výkazy o základní škole M 3 podle stavu k 30. 9. 2022
14. Zápis o průběhu jednání s ředitelkou školy, čj. ČŠIL-S-21/23 ze dne 3. 3. 2023
15. Aktuální dotazníkové šetření České školní inspekce
16. Souhrnná dokumentace školní družiny
17. Souhrnná dokumentace k hodnocení finančních podmínek
18. Souhrnná dokumentace k hodnocení bezpečnosti a ochrany zdraví žáků
19. Personální dokumentace (vzorek)
20. Webové stránky školy

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jana Polanecká, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

.....

Mgr. Lenka Dlabolová, školní inspektorka

.....

Mgr. Blanka Hornová, školní inspektorka

.....

Ing. Andrea Trejtnarová, kontrolní
pracovnice

.....

V Liberci 12. 4. 2023